

NOTAT

Resumé

Erfaringerne med 'Nye veje' og udviklingssporene i første projektrul har været positive og der er i Morsø Kommune og Region Nordjylland et ønske om at udbrede de gode samarbejdsrelationer endnu mere i de respektive organisationer. Denne bevægelse er undervejs og udover de formelt igangsatte udviklingsspor, har indsatserne også resulteret i forskellige afledte initiativer, der er igangsat i den daglige drift omkring borgeren, som f.eks. videostuegang med Regionsklinik Øster Jølby på Morsø Afklaringscenter, samt samarbejde omkring plejehjem og sociale institutioner i Morsø Kommune. De positive erfaringer afspejles også i at en række af udviklingssporene fra første rul, er fortsat i andet projektrul i en tilpasset og mere ambitiøs form. De udviklingsspor som ikke er fortsat i andet rul arbejdes der også videre med – typisk i det daglige samarbejde omkring driften eller af enkelte organisationer i partnerskabet.

Interessen for udviklingsprogrammet 'Nye veje' har generelt været stor både blandt borgerne, politikere og medierne. I forhold til medierne har såvel lokale, regionale og nationale medier lavet positive historier om et eller flere af udviklingssporene på enten skrift, radio eller tv. Politikere fra de øvrige regioner, har ligeledes vist stor interesse for Nye veje på såvel formands- som udvalgsniveau.

Baggrund

Nye veje er forankret i en tilladelse fra Sundheds- og Ældreministeriet fra juni 2017, hvor Region Nordjylland kan oprette og drive almen medicinske tilbud på Mors i en periode på op til 6 år. Aktuelt er lægedækningen for ca. 9.000 borgere på Mors sikret via de to regionsdrevne tilbud i Øster Jølby og Nykøbing. Fordi Region Nordjylland har ansvaret for så stor en andel af populationen i en kommune og dermed har ansvaret for borgernes patientforløb i både praksis og på hospitalet er det muligt at tænke patientforløb på nye måder.

I Nye veje har Morsø Kommune og Region Nordjylland indgået et partnerskab, hvor der i fællesskab tages ansvar for sundhedstilbuddene på Mors. Ambitionerne er store, og målet er at afprøve nye måder at løse de forskellige udfordringer, der allerede eksisterer og dermed skabe mere værdi og sammenhæng for borgerne. De overordnede mål med Nye veje er at sikre den fremtidige lægedækning på Mors og undersøge, om en ændret organisatorisk model kan medvirke til at flytte sundhed, så borgerne oplever en bedre kvalitet i deres sundhedstilbud, samt fremme en lige adgang til lægehjælp og relevante borgernære sundhedstilbud. Visionen er, at den enkelte borgers møde med sundhedsvæsenet skal være sammenhængende, borgernært og gennemskueligt uanset om borgeren møder kommunen, hospitalet, psykiatrien eller den praktiserende læge. Udgangspunktet er, at borgeren er i centrum og skal inddrages løbende i processen. De behov og mulige udfordringer den enkelte borger har, skal således være afsættet for arbejdet.

Der kan læses mere om Nye veje på hjemmesiden www.sammenomnyeveje.dk

Partnerskab og udviklingsspor i 1. projektrul

Ligesom i det øvrige sundhedsvæsen er bestræbelserne i partnerskabet at samarbejde og gøre det bedste for patienten hver eneste dag, uanset om borgeren møder kommunen, lægeklinikken eller hospitalet. Derudover igangsættes der i regi af Nye veje halvårligt forskellige udviklingsspor, der er konkrete indsatser som har til formål at nedbryde sektorgrænserne, udfordre vanetænkning og levere borgernære sundhedsydelser, hvor værdien er størst for borgerne. Det første halvårige rul blev igangsat i februar 2018 og afsluttede i august 2018. Der blev igangsat i alt ni udviklingsspor:

- **Omlægning af ambulant behandling til en digital løsning:** Vi ved, at borgernes afstand til hospitalet påvirker deres fremmøde. Derfor er videokonsultation afprøvet, som en metode til at komme denne udfordring til livs. Udgangspunktet har været diabetespatienter, men indsatsen har medført et større fokus på brugen af videoløsningen, som en del af klinisk praksis og den samme løsning kan bruges på flere andre patienttyper og flere hospitalsmatrikler, og dermed bringe hospitalsbehandling tilbage i nærområdet og spare borgerne for mange kilometer og timer på vejen.

Hvad er der opnået: Videoløsningen har været afprøvet på patienter med diabetes i alderen 30 – 59 år. Denne patientkategori får foretaget 3 - 4 ambulante kontroller årligt, hvor de 2 – 3 kontroller potentielt kan udføres via en videoløsning. Konsultationen er foregået i et lokale på Morsø Sundhedshus via video, og har erstattet et kontrolbesøg på hospitalet.

Udviklingssporet har givet værdifuld viden omkring brugen af videoløsninger mellem patienter og fagpersoner, værdifuld viden omkring organiseringen og samarbejdet mellem Region Nordjylland og Morsø Kommune, samt viden omkring de tekniske løsninger. Både patienter og personale har været meget tilfredse med løsningen. Indsatsen fortsættes i 2. projektrul.

Udviklingssporet har vakt interesse både i og uden for regionen. Særligt efter arbejdet blev præsenteret på Regionernes økonomi- og styringsseminar (RØST) i november 2018, er der vist interesse for løsningen fra de andre regioner. Både Region Midtjylland og Region Hovedstaden har rettet henvendelse om løsningen og Region Sjælland har givet udtryk for, at dette projekt kan danne grundlag for lignende løsninger hos dem.

- **Regionsklinik Øster Jølby som uddannelsessted:** Lægedækningen har i en årrække været udfordret på Mors og mængden af uddannelsessøgende læger til området er større end antallet af tutorpraksis som kan tage imod dem. Derfor er det vigtigt at skabe rammerne for studerende kan få en fornemmelse af, hvad det vil sige at være læge i området. Regionsklinik Øster Jølby kan tage aktivt del i uddannelsesindsatsen og lægedækningsudfordringer ved at kunne tilbyde studerende, og sidenhen uddannelseslæger, et forløb i klinikken.

Hvad der er opnået: En læge i Regionsklinikken i Øster Jølby er blevet godkendt som praksislærer, og klinikken har nu haft tre medicinstuderende tilknyttet. Derudover er der med sporet blevet lagt nogle grundsten til at Regionsklinikken kan modtage uddannelsessøgende læger (KBU) i begyndelsen af 2019, da der nu er tilknyttet fast tutorlæge i praksis.

- **Samarbejde om de mest sårbare borgere (foranalyse):** Nye veje ønsker at sikre et bedre og mere sammenhængende sundhedsvæsen for alle borgere. Men nogle borgere har brug for en ekstra hånd. Derfor eksisterer der i regi af Nye veje en opgave i at identificere de mest sårbare borgere, for derigennem at kunne tilbyde dem en særlig koordineret indsats på tværs af sektorerne og dermed hjælpe med at øge borgerens livskvalitet og evne til at mestre eget liv.

Hvad der er opnået: Der er med foranalysen foretaget en afdækning af allerede igangværende indsatser til lignende målgrupper – både i egen region og i andre regioner. Derudover er der fundet en række karakteristika, der kan bruges til at identificere den gruppe af sårbare borgere, der har størst behov for en særlig indsats. Med den viden der er opstået fra afdækningen af andre igangværende indsatser, er arbejdsgruppen kommet frem til en anbefaling af målgruppe. På baggrund af foranalysen igangsættes der en konkret indsats i 2. projektrul.

- **Familiens trivsel – barnets trivsel (foranalyse):** Morsø Kommune har igangsat projekt Familiens trivsel - Barnets trivsel, der har til formål at tilrettelægge en helhedsorienteret tværsektoriel indsats for sårbare familier i Morsø Kommune. I regi af Nye veje er formålet at afdække potentialet i at koble regionale interessenter på det kommunale projekt, for derigennem at få erfaringer med at samarbejde på tværs af sektorer om sårbare familier.

Hvad der er opnået: Der er blevet konstateret et potentiale for at igangsætte en konkret indsats i regi af Nye veje, hvor særligt Psykiatrien skal spille en vigtig rolle. Den konkrete implementering vil ske i 2. projektrul, når det kommunale projekt er startet godt op i egne rækker.

- **Fælles kommunikation (foranalyse):** I forsøget på at skabe et bedre og mere sammenhængende sundhedsvæsen er det væsentligt at sikre en hensigtsmæssig kommunikation på tværs af sektorerne. Indsatsen har til opgave at lave en analyse af de udfordringer, der eksisterer i forbindelse med de etablerede kommunikationssystemer, således de kan adresseres og borgeren oplever sammenhæng på tværs.

Hvad der er opnået: Der er blevet skabt et overblik over de kommunikationsveje, der findes mellem de enkelte sektorer og identificeret en række udfordringer i kommunikationen. Det er blevet klart, at der på tværs af faggrupper er forskellige opfattelser af, hvad der fungerer og hvad der fungerer mindre godt.

Der er et generelt billede af, at redskaberne er på plads, men at en mangelfuld implementering gør, at redskaberne ikke anvendes optimalt. En anden udfordring er, at afsender en ikke altid er klar over, hvilke informationer modtager har brug for.

Der vil i de enkelte driftsenheder blive fokuseret på de største udfordringer. Af de største udfordringer nævnes problemer med forsinkede epikriser, tværsektorielle meddelelser mellem sygehus og kommune og at henvisninger bruges til korrespondance ml. praktiserende læge og hospital. Der er dog flere forbedringer på vej ift. ovenstående områder, som skal holdes for øje, inden der igangsættes indsatser.

- **Min Læge på video:** Formålet med at tilbyde videokonsultationer i almen praksis er tosidet, på den ene side for at give borgerne en mere fleksibel og lettere digital adgang til det nære sundhedsvæsen, og et ønske om at udnytte de sundhedsfaglige ressourcer mere rationelt - med særligt fokus på læger og mulighederne for en mere fleksibel arbejdstilrettelæggelse. Dermed kan der skabes attraktive lægestillinger, som potentielt kan fungere som et rekrutteringsparameter.

Hvad der er opnået: Der er i 1. rul oparbejdet erfaringer med brug af de tekniske løsninger. Der har været 18 patienter igennem i foråret 2018 og fælles for stort set alle konsultationer er, at lægen har siddet i Odense, mens patienterne har været i fremmøde i Regionsklinik Øster Jølby. Det skyldes, at der først er en sikker og brugervenlig IT-teknisk løsning klar til at borgere kan modtage konsultationer fra eget hjem, på egen enhed (fx iPad), efter sommerferien 2018.

Derudover er der indgået en aftale med en IT-leverandør ift. den tekniske løsning, der skal anvendes og udvikles i løbet af 2019 i et tidsbegrænset projektsamarbejde. Samarbejdet har affødt udvikling af en regionalt tilpasset app - Min Videolæge - som muliggør at patienterne i klinikken kan modtage videokonsultationer på eget udstyr. Både patienter og personale har taget godt imod de nye tekniske muligheder og bruger dem i hverdagen.

Der vil blive arbejdet videre med udviklingssporet i 2. projektrul.

- **Forebyggende oplysningstiltag:** Forebyggende oplysningstiltag vil sige, at der udarbejdes materiale, afholdes workshops eller andet for at informere borgere om forskellige sygdomme eller andre sundhedsudfordringer. På den måde er borgerne oplyste, den dag de står med problemet, hvilket antages at fremme sundhedstilstanden, øge kendskabet til sundhedstilbud og i højere grad sikre en rationel ressourceanvendelse.

Hvad der er opnået: Temaet "Feberramte børn" blev udvalgt og der er afholdt oplysende temaaftner for småbørnsforældre herom. Det vurderes ikke, at indsatsen står mål med de ressourcer, det kræver at afholde sådanne arrangementer. Dertil kommer, at det har vist sig vanskeligt at ramme den rette målgruppe. Der er udarbejdet en drejebog for afholdelsen af fremtidige oplysningstiltag i en tilpasset form, der kan arbejdes med lokalt i forhold til andre temaer.

- **Nye fagligheder i praksis:** Fokus på etablering af et fysioterapeutisk tilbud i regionsklinikken i et samarbejde mellem hospital og praksis med udgangspunkt i at bringe nye fagligheder i spil og øge den patientoplevede kvalitet af patientforløbene.

Hvad der er opnået: Fysioterapeuten udlånt fra hospitalet i Thisted har i projektperioden undersøgt 42 patienter i Regionsklinikken i Øster Jølby. Erfaringerne har været positive og der vurderes at være basis for at arbejde videre med en fysioterapeut i klinikken samt at arbejde videre med udviklingssporet i 2. projektrul.

- **Delestillinger på lægeområdet:** Formål er at imødekomme aktuelle rekrutteringsudfordringer på Mors i forhold til speciallæger i almen medicin. Indsatsen skal ses som et forsøg på at skabe bedre og mere sammenhængende patientforløb, og samtidig skabe anderledes og attraktive stillinger, som forbedre rekrutteringsmulighederne og giver mulighed for ansættelse og efteruddannelse for de læger, der ansættes i delestillingerne.

Hvad der er opnået: Der er blevet beskrevet en model for delestillinger mellem Regionsklinikken i Øster Jølby og hospitalet i Thisted. Der arbejdes videre med besættelse af delestillinger mellem hospital og Regionsklinikken uden for Nye veje og de første opslag af delestillinger forventes på plads i begyndelsen af 2019. Der vil dertil blive arbejdet bredt med rekruttering og kendskab til delestillingerne i både Thy og på Mors.

Udviklingsspor i 2. projektrul

I august 2018 valgte styregruppen for Nye veje ligeledes udviklingsspor til 2. projektrul. Følgende udviklingsspor blev igangsat i 2. projektrul som formelt startede oktober 2018 og afsluttes marts 2019

- **Fælles akutteam mellem hospital, kommune og almen praksis:** Ambitionen er at styrke den tværsektorielle indsats i et samarbejde mellem hospitalets akutsygeplejersker og kommunens hjemmesygeplejerske. Der skal konkret arbejdes med at øge kendskabet til de forskellige tilbud på tværs af sektorerne f.eks. via jobrotation og fælles skolebænk. Derudover skal det afklares hvordan et setup for et fælles akutteam mellem hospital, kommune og almen praksis kan sammensættes. Formålet er at muliggøre, at borgerne i højere grad kan modtage behandling og pleje i eget hjem. Dette for at borgeren kan blive i eget hjem længst muligt.
- **Særlig indsats for sårbare borgere:** Med udgangspunkt i foranalysen i første projektrul vil de særligt sårbare borgere i Morsø Kommune blive tilbudt en koordineret indsats. Formålet er at få skabt bedre og mere sammenhængende forløb for de involverede borgere, færre kontakter til sundhedsvæsenet og bedre selvoplevet sundhed. Der skal skabes konkrete erfaringer med bl.a. opsporing og konkrete indsatser, hvor den sårbare borger får tilknyttet en forløbspartner.
- **Familiens trivsel - barnets trivsel:** Formålet er at tilbyde udsatte familier i Morsø Kommune et familieorienteret behandlingstilbud i nærområdet på tværs af region og kommune. Dette skal bl.a. medvirke til, at den udsatte familie bedre kan finde vej i systemet og få hverdagen til at hænge sammen, med de udfordringer der følger med en psykisk lidelse. Tilbuddet vil i projektperioden blive afprøvet på en række udvalgte familier, der har behov for en særlig indsats med et særligt fokus på snitfladen til det psykiatriske område.
- **Min læge på video:** Formålet er at kunne tilbyde de 9.000 borgere, der er tilknyttet Regionsklinikken i Øster Jølby og Regionsklinik Nykøbing videokonsultationer i borgerens eget hjem fx via tablet eller smartphone. Ønsket er desuden at udvide videokonsultationens anvendelse i forhold til hvilken type af konsultationer, der tilbydes på video. Det kunne for eksempel være tværfaglige og -sektorielle konferencer, videokonference med borgerens pårørende, videosamarbejde med ambulatoriet osv.
- **Nye fagligheder i praksis:** Formålet er at bringe en række fagligheder tættere på borgerne, som kan tilbyde udredning og behandling i nærområdet. Ordningen med en fysioterapeut fra

1. projektrul fortsættes og udvides til at omfatter flere behandlingstyper og andre relateret fagligheder (f.eks. reumatologi eller ortopædkirurgi). Derudover følges der op på effekten i forhold til borgernes patientforløb, og om indsatsen har betydning for f.eks. hvor mange, der henvises "fejltagtig" til behandling på hospitalet.

- **Indsats mod rygning:** Formålet med denne indsats er at reducere andelen af rygere i Morsø Kommune. Sundhedsprofilen 2017 viser, at der i Morsø Kommune er en højere andel af rygere, når der sammenlignes med de øvrige kommuner i regionen. Det er ambitionen at udarbejde nye tilbud/indsatser med henblik på, at borgerne ikke begynder at ryge og tilbud/indsatser til dem, der ryger i dag, så de får hjælp til at stoppe. Der pågår en vurdering af, om hele eller dele af indsatsen skal skubbes til et kommende projektrul.
- **Omlægning af ambulante besøg til en digital løsning:** Formålet er at tilbyde borgerne en ambulante hospitalsbehandling i nærmiljøet via en videoløsning for bl.a. at reducere den tid, borgerne bruger på transport til og fra hospitalet, samtidig med der skabes nærhed i sundhedsvæsenet. Der vil med denne indsats blive arbejdet med udbredelsen af løsningen til flere patientgrupper og Aalborg Universitetshospital inddrages i udviklingssporet, da flere af specialeafsnit er placeret i Aalborg. Patienter fra Morsø Kommune, som skal til kontroller på disse specialeafsnit, kan derfor have stor fordel af brugen af videoløsningen, som supplement/erstatning til et fysisk fremmøde.

'Just do it' - afledte indsatser

En af fordelene ved det tætte samarbejde på tværs af sektorer i Nye veje er, at der over tid oparbejdes en række relationer på tværs. Fagpersoner mødes i nye sammenhænge og i rammer, der ofte kan vise sig at være lidt mere fleksible og frie end vanligt. Det skaber et rum for, at nye ideer kan få luft under vingerne, og der er ikke langt fra tanke til handling.

Det kommer til udtryk i de afledte indsatser, der er vokset op i regi af Nye veje, uden at der har været tale om formelle udviklingsspor. Et par eksempler på nye måder at levere sundhed til borgerne på er:

Samarbejde mellem Morsø Afklaringscenter og Regionsklinik Øster Jølby

Morsø Kommunes Afklaringscenter og Regionsklinik Øster Jølby har indgået et samarbejde, der består i at fagpersoner fra afklaringscenteret og regionsklinikken 2 gange om ugen mødes til en form for video-stuegang. På stuegangen gennemgår fagpersonerne de af regionsklinikken patienter, der findes på afklaringscenteret med henblik på løbende at kunne forebygge genindlæggelser og justere borgerens forløb, således at det accelereres. Målet er at sikre at borgeren hurtigst muligt stabiliseres i det tilbud, der passer til borgerens behov.

Tværfagligt samarbejde om borgere på botilbud

Et af Morsø Kommunes botilbud har dannet rammen om et samarbejde mellem kommune, regionsklinik og hospitalet. En stor del af borgerne på botilbuddet er svært handicappede fysisk og psykisk. For flere af borgerne kan det være en voldsom og grænseoverskridende oplevelse, at forlade botilbuddets vante rammer for at konsultere egen læge i regionsklinikken eller at skulle på hospitalet. Derfor Regionsklinikken sammen med Neurologisk afdeling på Aalborg Universitetshospital tilrettelagt en ny måde at levere sundhed tæt på disse borgere, tilmeldt Regionsklinikken.

Tilbuddet består i at Regionsklinikken tager ud til borgerne og foretager de relevante kliniske undersøgelser, blodprøver med videre. Informationen sendes til specialisterne på Neurologisk afdeling, som så efterfølgende kan konsultere borgeren via en videoforbindelse. Denne løsning har vist sig relevant til en række af borgerne på botilbuddet.

Inddragelse af borgerne

En vigtig samarbejdspartner i arbejdet med at afprøve nye samarbejder og igangsætte udviklingsinitiativer er borgerne. Derfor er der i regi af Nye veje programmet etableret et Borger-patientpanel, hvor borgere og professionelle er i dialog med hinanden for sammen at finde og skabe nye veje til at løse samfundsmæssige opgaver og udfordringer. I fællesskab skabes der ideer til, hvad der kan gøres anderledes, for at lave et endnu bedre sundhedsvæsen.

Ideerne er mange og lysten til dialog er stor, når der identificeres et problem, findes ud af hvad det egentlig handler om, og udtænkes nye løsninger, det kan være spændende at afprøve.

Borger-patientpanelet er en gruppe af engagerede mennesker med vidt forskellig baggrund. Det vil blive brugt som en vigtig sparringspartner i Nye veje på overordnet niveau, men det er også meningen, at borgere kan trækkes med ind i arbejdet med konkrete udviklingsspor. Der er eksempelvis tilrettelagt en proces i efteråret 2018, hvor borger-patientpanelet giver sparring på udvalgte udviklingsspor.

”Fordi jeg har lyst til at bidrage”

Deltagerne i Borger-patientpanelet er eksperter i at være lige præcis borgere og måske også patienter eller pårørende i sundhedsvæsenet. Derfor har de nogle vigtige erfaringer, som er gode at have med i arbejdet.

En af deltagerne er Martin Mikkelsen. Han kan godt lide tanken om, at borgerne giver deres besyv med, og synes, det er godt, at der er en fælles dialog mellem borgere og professionelle, da begge parter har noget værdifuld at bidrage med.

Martin Mikkelsen har meldt sig til panelet, for at bidrage med sine erfaringer fra bl.a. udviklingssporet om videokonsultation.

- Der er jo ingen, der har glæde af transporttiden, og videokonferencer kan bruges i mange tilfælde, der ikke kræver en fysisk undersøgelse. Det er bare vigtigt, at man tager højde for, at borgeren er tryk ved teknikken. Ellers må der være en, der kan give en hjælpende hånd - en pårørende eller sundhedsperson. Så det er da bare at komme i gang, siger Martin Mikkelsen.

